

Offensive de Manneken - pis.

Manneken - pis...

!...Et dire que çà voulait passer l'Esse.

Analyse van de karikatuur

I. Identiteitskaart van het document

Observeer de karikatuur en vervolledig onderstaand kader.

Auteur: .....

Titel: .....

Andere tekst: .....

Herkomst van het document: Archieffonds van de schepen Eugène Keym, Archief van de Stad Brussel.

II. Zoek op in een woordenboek...

Wat betekent:

- 'Offensive de Mannenken-pis'
- 'Manneken-pis... ! Et dire que ça voulait passer l'Yser'

Schrijf je vertaling in de witte tekstballonnen op de karikatuur.

III. Welke personages worden uitgebeeld?

a. Het naakte kind

- Wie stelt dit standbeeld voor? .....
- Wat weet je over dit standbeeld? Zoek meer informatie op het internet, in een boek of encyclopedie. Noteer bondig het essentiële van je opzoekingswerk.
.....
.....
.....
.....
- Voor welke stad is dit beeldje een mascotte?
  - Luik
  - Antwerpen
  - Brussel
- Waar speelt de scène zich dus af? .....
- Voor welke daden staat dit beeldje bekend?
  - verzet
  - onbezorgdheid en vrijpostigheid
  - liefdadigheid
- Wat stelt het water uit de fontein voor? .....

b. De militair

- De man is een hooggeplaatste Duitse militair. Waaraan kan je zien dat het niet om een gewone soldaat gaat?
.....
.....
.....
- Waarop wijst de aanwezigheid van een hooggeplaatste Duitse militair in Brussel tijdens de oorlog?
  - Brussel is het bestuurlijke hoofdkwartier van de Duitse bezetter.
  - Brussel is het militaire hoofdkwartier van de Duitse bezetter.

c. De symbolen

- De twee personages stellen twee kampen voor die tegenover mekaar staan. Welke?
  - De Brusselaars tegen de Duitse bezetter
  - De Belgen tegen de Duitse bezetter
  - De Brusselse regering tegen het Duitse leger

III. Wat gebeurt er?

A. Beschrijving

Omschrijf in eigen woorden wat je afgebeeld ziet.

.....
.....

B. Analyse

‘Offensive de Manneken-Pis’

- Wat betekent ‘une offensive’?
  - een verdediging
  - een belediging
  - een aanval
- Waaruit bestaat de ‘aanval’ van de fontein?

.....
.....

‘Et dire que ça voulait passer l’Yser’

- Wat is de ‘Ijzer’?
  - de bijnaam van de Ijzeren kanselier
  - de naam van een rivier
  - de naam van een militair voertuig
- Wat kan je afleiden uit de tekst onderaan de karikatuur ? De zin refereert naar...
  - een daad uit het verleden die niet gelukt is.
  - een daad uit het verleden die gelukt is.
- Deze zin verwijst naar een heel belangrijke gebeurtenis tijdens de Eerste Wereldoorlog. Indien nodig, zoek op: wat is er gebeurd met de Ijzervlakte?
  - Door de overstrooming van de rivier stond de vlakte blank.
  - Het Belgische leger heeft de sluizen van de rivier geopend om de vlakte blank te zetten.

- Welk gevolg heeft dit voor het vervolg van de oorlog in België?
  - Het Belgische leger, geholpen door de Geallieerden, kan zo gedurende 4 jaar de opmars van de Duitsers stoppen.
  - Het Belgische Leger vertraagt de Duitse opmars, omdat die zich nu genoodzaakt zien bruggen te bouwen. De Duitsers verliezen op die manier enorm veel tijd.

C. Welke thema's behandelt deze karikatuur?

- De bezetting van Brussel
- Honger en ontbering
- Perscencuur
- Militaire operaties aan het front
- Het verzet tegen de bezetter

IV. De achterliggende boodschap

a. Brusselaars versus Duitsers

- De karikaturist heeft de twee personages niet op dezelfde hoogte getekend. Het ene personage staat hoger dan het andere. Wat maakt dit duidelijk over hun verhouding?

.....

.....

Manneken-Pis

- Welke elementen in de houding van het standbeeld maken dat 'het Manneken' zo dominant en spottend overkomt?

.....

.....

De militair

- Wat zorgt er voor dat de militair op zijn beurt dan weer eerder zwak en slungelig overkomt?

Zijn lichaam:

- Hij is jong en gespierd.
- Hij is oud en wat dikbuikig.

Zijn houding:

- Hij staat kaarsrecht, met de voeten stevig op de grond.
- Hij staat wat gebogen en lijkt zijn evenwicht te verliezen.

Zijn gezicht:

- Het is slap, het puntje van zijn neus is rood.
- Het is stevig met rode wangen.

Uitdrukking van zijn gezicht:

- Rustig, sereen, geamuseerd,...
- Getrokken, verbaasd, afkerig,...

- Hoe wijzen de gebaren van de militair op zijn belachelijke situatie? ...

.....

.....

Tegengestelden

- Kruis de tegenstellingen aan die volgens jou van toepassing zijn op het tafereel:
  - Jong versus oud
  - mooi versus lelijk
  - 'Ik ga vooruit' versus 'ik trek me terug'

Zie jij nog andere tegenstellingen? Noteer ze hier:

.....

.....

- Eigenlijk toont de karikatuur het omgekeerde van de Brusselse realiteit. Leg dit uit.

.....

.....

.....

b. De techniek

- Hoe behandelt de auteur zijn onderwerp?
  - op een lichte en grappige manier
  - op een serieuze en dramatische manier
- Hoe benadrukt de gebruikte techniek (waarschijnlijk aquarel) dit effect?
  - De tinten zijn helder, licht en contrasteren weinig.
  - De tinten zijn hard, donker en contrasteren fel.